

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Értéktelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Égész évre 8 korona.
Fél évre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.Felelős szerkesztő: **Dr. DIENES GYULA.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadó hivatali elölrefizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisitor térfogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Vármegyei közgyűlés.

Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége pelsőci *Hámos László* főispán ur ő méltóságának elnökle alatt folyó hó 17. és 18-án tartotta rendes nyári közgyűlését. A közgyűlésen a vármegyei bizottsági tagok csaknem teljes számban megjelentek, mely körülmény örvendetesen azt igazolja, hogy vármegyénk közönsége mindig melegen érdeklődik a közügyek elintézésé iránt, mit másrészt annak is tulajdoníthatunk, hogy vármegyénk vezetése oly egyén kezében van, kinek egyénisége és pártatlan igazságszeretete állandóan lekötve, békés egyetértésben tartja vármegyénk intező köreit és vezérferfiainkat.

Ezek után hálásan és bizonyos büszkeséggel el is mondhatjuk, hogy az a munka, melyet vezető férfiaink vármegyénkben, különösen a közügyek elintézésénél, közmegnyugvásra a legfinomabb tapintattal végeznek, meghozta minden időben gyümölcsét; mert a mit csak óhajtottunk és kívántunk, minden egyes alkalommal teljesült is. Egyéni érdek soha sem diadalmaskodott itt a közérdek felett, az álutak kikerülésével mindig az egyenes út volt itt az irány a cél felé, a mely a vármegye jövője és boldogulására vezette vármegyénk ügybuzgó közönségét. Ha megtörtént elvéte azon eset, hogy az egyenletesség villámszíkrajá dobott közéletünkbe, akkor is sikerült vezérlő férfiainknak a vihart már csirájában elfojtani s megmenteni azt az alapot, melyet elődeink gondos kezekkel raktak le, s a melyen tovább és biztosan épül fel vármegyei pártatlan politikai- és közéletünk.

A lefolyt közgyűlés fényesen igazolta be, hogy vármegyénk vezető férfiainak mindig igaza volt, mert eltekintve minden érdektől, csakis a vármegye érdekeit tartották szem előtt, s azok a vádak, melyek olykor fel is hangzottak, nem voltak az igazsággal és a vármegye jól felgött érdekeivel összeegyeztethetők — Beigazolta a

napnál fényesebben, hogy akkor, a midőn többen obstrukcióra készülnek, vármegyénk egyeteme hazasága tudatában Hevesvármegye közönségének nagy feltűnést keltő feliratát — pártkülönbség nélkül — egyhangulag fogadja el.

Nem volt tehát itt ok soh' sem panaszra, nincsen jelenleg sem, s ha a békés egyetértés kitűzött zászlója alatt közakarattal és törekvéssel küzdünk hazánk és vármegyénk jóvoltára irányuló céljainkért — a jövőben sem lesz.

Engedje meg a magyarok Istene, hogy ugy legyen!

Ezek után röviden kívánunk nevezetesebb ügyeinkről referálni. A közgyűlésnek 126 tagja közül első volt alispánunknak *minaji Bornemisza* Lászlónak szokott tudással, nagy szakértelemmel, a legapróbb részletekre kiterjedő pontossággal egybeállított jelentése a közigazgatás legközelebb lefolyt állapotáról. (A melyet alább egész terjedelmében közlünk.)

Jelentésében a legutóbb megtartott üléstől bekövetkezett vármegyénket érdeklő eseményekről és a közigazgatás állapotáról emlékezik meg. A jelentés felolvasása után a közgyűlés megnyugvással tudomásul veszi s egyidejűleg *Tisza* Kalmán volt miniszterelnök és *Horánszky* Nándor miniszter elhalálozása felett részvétét fejezi ki. *Láng* Lajost pedig kereskedelmi miniszterre történt kinevezése alkalmából a szokott módon üdvözlö. Napirend előtt felszólal Gróf *Serényi* Béla ország. képviselő megyebizottsági tag ugy is, mint a vármegyei gazdasági egyesület elnöke és szorgalmazza, hogy ugy az adminisztratív, valamint a jogkereső közönség érdekében a már tervbe veit járárok mielőbb megszorítottassanak; továbbá az ut-hálózatok kiépítése hova-előbb vételessék foganatba — s a mennyiben a vármegye erre elegendő anyagi eszközzel nem rendelkezne, ha máskep nem, egy nagyobb kölcsön útján is gondoskodjon arról, végül bejelenti, hogy mint

a gazdasági egyesület elnöke szövetheteti uton több helyen gazdasági szesz-gyárat kíván létesíteni, — kéri a vármegye hathatós támogatását. Többen szólnak e kérdéshez u. m. *Bornemisza* László alispán, *Szentiványi* Árpád, *Kubinyi* Géza, *Hevesy* Bertalan stb. A kérdés kellő megvitatása után a közgyűlés abban állapodik meg, hogy a járárok szaporítása érdekében a már egyszer kiküldött bizottság vegye e kérdést újabban is megfontolásra s terjessze be véleményét, az utak kiépítésére pedig alispánunk és főmérnök terjeszsenek elő egy megfelelő javaslatot, a mi pedig gróf *Serényinek* a gazdasági téren való törekvéséről, ahhoz a vármegye a legnagyobb örömmel és szives készséggel nyújt segédkezet

Napirendre térve a közgyűlés, a *hevesvármegyei feliratot* veszi tárgyalás alá, s az állandó választmányának hozott következő határozati javaslatát:

„Áthatva azon hazafias és kegyeletes ér-zületől, mely Hevesvármegye nemesen ér-ző közönségét elhatározásában vezérelte, — mi is részt kívánunk venni azon mozgalmából, mely a nemzet nagy fiait *Rákóczyt, Tökölyt és Bercsényit* diffamáló t. czikkeknél törvény útján leendő törlését; *Kossuth Lajos és az 1848—49-iki névtelen hősök* érdemeinek pedig törvényalkotás által leendő megőrkítését kívánja. — A fellángoló honszeretet és a dicső nagy hazafiak emléke iránt táplált kegyeletes, hálás megemlékezés érzetétől fellelkesülve, tehát pártkülönbség nélkül Hevesvármegye feliratát egyhangulag elfogadjuk s hasonló szellemben az országgyűléshez felírni elhatároztuk.“ — Lelkesedéssel és egyhangulag elfogadja.

Ezzel kapcsolatosan Szabolcsvármegyének megkeresése folytán *II. Rákóczy Ferencz*nek Kasán felállítandó szobrára 500 koronát szavaz meg a közgyűlés és a gyűjtést a vármegye területén is elrendeli.

TÁRCZA.

Egy és más Monte-Carlóról.*)

Irtá: **HARMATZY LORÁNT.**

Azt hiszem, hogy Velenczét kivéve, alig van hely a világon, miről oly nehéz lenne még valami újat írni, mint éppen Monte-Carlóról. Annyira ismeri már a publikum.

Ez különben elég természetes. Nem is szólva arról, hogy mennyi leírás, ismertetés stb. jelent meg róla a legkülönbözőbb nyelveken s a legkülönbözőbb rendű és rangú írók tollából, jőformán alig van hét, hogy az ember valamit ne olvasson róla az újságok hírei között. Majd sakkturna, majd galamblovászat, majd egy szenzációs nyereség vagy botrányos leleplezés, majd pedig egy öngyilkosság! S azután ki ne érdeklődne vajjon Monte Carlo iránt, a hol a természet s ennek legnagyobb riválisa, az ember megteremtett és összehordott mindent, a mi csak elragadó és érzékbenítő. Ugy, hogy meg vagyok győződve, hogy az olvasó közönség közül számosan a leírások után jobban ismerik Monte-Carlót, mint sokan, kik valóban ott jártak; mert hát a montecarlói — java-részt csak átutazó — látogatók legnagyobb részének ismeretei a játékbank (azaz pardon, „Cercle de Etrangers“) küszöbén tud nem igen terjednek.

Micsoda esodás vegetáció van itt! S micsoda elképzelhetetlen kényelem és pazar pompa! És mindenek felett egy van Monte-Carlóban, ami az embert megkapja és lebilinseli s ez a rend és a tisztaság! De van aztán még valami, ami nekem végtelenül imponált: az előkelő nyugalom! Zsívaj, utcai botrányok, verekedés, kiabálás, ez itt ismeretlen, éppen ugy, mint például Velenczében a részeg ember!

Monaco állam voltaképen három egymáshoz épült s összefüggő egészét képező városból áll. Monaco egy hatalmas sziklatömb, tetején a nagyfejű várakkal, felszigetelt képezve nyulik bele a minden tengerek legkékebbjébe; vele szemben épült Monte-Carlo pártatlanul

szép parkjával és terraszaival s a kettő között fekszik a harmadik: Condamine.

Osodaszép panoráma, a mely a nagyfejű vártól nyulik a tengerre! A várpalota maga nagy téren épült. Vele szemben van Monaco város szűk sikátorai, míg a más két oldal szabad kilátást enged a tengerre, illetve a montecarlói öbölre, vagyis a kikötőre

E téren sétálnak fel s alá az elegáns montecarlói katonák vörös díszítésű, francziás szabású kék uniformisukban és fehér kamásliban, azonban tegyvertelenül. Csupán a főkapu bejáratánál silbakoló őr szorongat egy szoronyos puskát, de ez is — ki tudja — el tudna-e sülni, ha komolyan rákerülne a sor, vagy pedig csak afféle ezífróság, mint a palota és a várfalak mellett piramisokba felhalmozott bombák és vasgolyók, vagy szerteheverő ágyúcsövek, mely utóbbiak talán történelmi nevezetességnek, vagy legalább is, mint antiquitások minden esetre becsesek lehetnek

Ezen a téren különben eredeti epizód esett meg velem.

Eppen vízvezetékét vagy csatornát javítottak, szóval a tér egy része teljesen fel volt turva. A feleségemmel együtt a leggondatlanabb hangulatban sétálgattunk. Velem volt a kézi fényképparátusom. S a körülmények ugy hozták magukkal, hogy éppen ekkor kellett megújítanom a gépben a fényérzékeny celluloid szalagot, a melyre a felvételek történnék. Ezt a szalagot (az u. n. filmet) tudvalevőleg kinezésű tekeresbe csomagolva árulják, s az a főelőnye, hogy kellő óvatosság mellett teljes napfénynél tehető a gépbe, illetve vehető ki onnan. Kiválasztottam egy árnyékosabb padot, a mely véletlenségből éppen az említett földmunkák közelében volt s kényelmesen kezdtem elhelyezni a tekereset a gépben. Egy ur sétálgatott a közelünkben látható érdeklődéssel nézgette, hogy mit csinálók s ugy látszik, gyanusnak tetszett előtte az, a mikor a gépet ismét lezártam s a tekereset felvételre elkészítettem, a mi oly mozdulattal és hanggal történik, mint a mikor az ember egy órát felhuz, oda-lépett az egyik katonához és elkezdett neki valamit magyarázni nagy fontoskodva. Mit mondhatott vajjon? Persze nem tudom. De az tény, hogy a mig Monaco városban időztünk, ez a katona állandóan a sarkunkban volt! Lehet, hogy pokolgépnek minősítette az én szegény

ártatlan Kodakomat és engem . . . nos engem legalább is anarchistának.

Hanem beszéljünk Monte-Carlóról, hiszen itt ugy is ez a legfőbb és a legérdekesebb!

Ha emlékem nem csal, a mult évben történt, hogy egy sereg cikk jelent meg a lapokban, melyek bizonyos leleplezésekről szóltak. A körül forgott a dolog, hogy valaki — ha jól emlékszem, egy olasz — könyvet írt arról, hogy Monte-Carlóban a játékszerenesét nem a véletlen, hanem a croopier-k irányítják, természetesen a bank javára s lelketlenül zsákmányolják ki a jámbor közönséget.

A nélkül, hogy az illető író állását — légyen bár az illető akármely nemzet szülötte — kereken tagadni akarnám, vagy az illető szavahihetőségében egyébként kételkednem, mert végre is ő nyilván sok olyat tudhat, a mi a nagy közönség előtt ismeretlen, mégis ezeket a leleplezéseket bizonyos fentartással tudom csak elfogadni.

Azt, hogy a „trente et quarante“nél van némi lehetőség arra, hogy a croupier csaljon, még el tudnám hinni; bár egy-egy játszma hihetetlen, szinte zűrdítően gyors menetére tekintettel, ez esetben az a croupier a legezégesebb sipista vagy kártyaművész (ha jobban tetszik: bűvész) kell, hogy legyen, de hát végre is, ha ugy vesszük, ez csak a gyakorlat kérdése. Azt pedig el kell ismernem, hogy kézi ügyesség dolgában a croupierk „hors concours“ állanak. Vegyük csak azt a biztonságot, a melylyel a nyereségeket kiosztják, azaz a játékosok által nyert pénzarabokat a játékszta megfelelő, gyakran a teljesen ellenkező oldalon levő mezőibe dobják. Bámulatos ez a gyors megítélési képessége a távolságoknak, hogy habár két játékosnak tétele még oly közel is fekszenek egymáshoz, arra, hogy az odadobott nyereség kit illet, kétség nem merülhet fel sohasem.

De visszatérve a félbehagyott témára, azt, hogy a „roulette“nél is lehetne hamisan játszani, ezt tisztelettel vagyok bator kétségbevonnai.

Mert tessék csak elképzelni a következőket:

A „roulette“-en, illetve a forgó korongon tudvalevőleg 37 szám van (0—36) A croupier a korongot megforgatja, felteszem, jobbra s egyidejűleg az ekként jobb felé mozgó korongban meglödi a az elefántcsont golyót balfelé.

*) Mutatvány a szerzőnek most megjelent „Fel s alá a Rivierán“ című művéből.

Szilágyvármegye szives meghívása folytán a f. év szeptember hó 18-án Zilahon tartandó br. Wesselényi Miklós szobor leleplezési ünnepélyre Bornemisza László vezetése alatt Kubinyi Aladár, Farkas Zoltán, Lukács Géza és kik esetleg csatlakoznak, tagokból alakított küldöttséget küld ki, hogy a vármegye nevében a szobrot személyesen megkoszorúzzák.

A tárgysorozatban foglalt ügyek azután sorrend szerint vétettek tüzetesen tárgyalás alá és sokott tárgyilagossággal intéztettek el. Az utolsó napokban is érkeztek be ügydarabok, s ezek kellőképen előkészíthetők nem lévén, mint értesülünk egy augusztus hóban tartandó rendkívüli ülésen fognak elintéztést nyerezni. y.

Ki a felelős?

Általános s a gyakorlati életben lépten-nyomon alkalmazott tétel, hogy a cselekményért annak elkövetőjéért terhel a felelősség. Helyes! Vannak azonban esetek, a midőn a felelősség mára hárul és nem a cselekvő alanyra, ilyenkor, a mit x elkövet, arról y ad számot, néha meg a teljes beszámíthatatlanság esetén senki sem. Ez is helyes!

Ezeknek előrebocsátása után ime egy konkrét eset, melyre az általános tétel valamelyiket alkalmazni kell. A Rima völgyében fekvő Rimabrézó és Likér-telep között egy kiváló embernek kezdeményezésére és buzgólkodására az országot mentén eperfák vannak elültetve. E ténynek jelentőségét, illetőleg a fáknek, különösen a gyümölcsöt termőknek közgazdasági fontosságát hangsúlyozni vagy vitálni manapság, midőn a magyar kormány minden lehető eszközzel törekszik azon, hogy meg a kopár, vízmosásos helyek is befásítsanak, úgy hiszem — felesleges. Nem is ez a célom. Csupán a tényt mondom el, hogy a következtetést annál világosabban lehessen levonni.

Az elültetett eperfák, egy-kettőnek kivételével, igen szépen növekedtek mindaddig, a míg gyümölcsöt nem hoztak. A melyik már idáig fejlődött, annál azután a tengődés vagy a végleges pusztulás állapota következett be, még pedig azon egyszerű okból, hogy az országoton járók nagy része a fákát illetőleg azon meggyőződésben volt és van, hogy termésük közös s abból enni mindenkinek szabad, de magukat a fákát kimélni senkinek sem kell! — Határozottan bizonyítják ezt magok a tönkretett fák, melyeken a friss terések mellett az egy-két év előtt félig letört száraz ágak is ott éktelenkednek nagyobb díszere a siralmasan megcsontított koronának s hangos hirdetésére a világ előtt annak, hogy lám, a kultúra bérezes Gömörünkben is milyen szép előhaladást tett.

Ez a száraz tény. A ki kételkedik, tisztelettel kérem, győződjék meg róla tulajdon szemével, a ki pedig csodálkoznék felette, annak bátorkodom csodálkozását még növelni azzal, hogy Likér-teleptől Nyustya csak 10 percznyire van s itt székel a m. kir. járási erdőgondnokság, a rimaszombati járás főszolgabírája és az utibiztosi hivatal, minek folytán nincs kizárva, de sőt nagyon is valószínű az, hogy a hivatalok egyik, másik tagja — ha nem is hivatalosan — csaknem naponta fordul meg az eperfákkal szegélyezett uton és így tudomást szerezhet, vagy szerezhetett volna azoknak a barbár kezek által előidézett állapotáról.

Kérdem most már, kit terhel a vandalizmusért a felelősség? A kérdésre megfelelni akarván, a fentebb említett általános tételnek eljelenek figyelembevételével, azt kell legelőször meg tudni, ki követte el a rongálást? Felelet: nagyjából a kiskoru gyermekek, de siheredek, sőt még idősebbek is. Igen, de a gyermekek még a nagyobb büntények elkövetésénél sem vonatnak felelősségre, a szülők és gyámok számolásán a kiskoruk tetteiért.

A jelen esetben azonban ezt a különben gyakori jogszokást alkalmazni eddig nem lehetett, mert habár a

rongálás nem ez évben kezdődött, hanem az egy-két év előtt félig letört s most márszáraz ágak, valamint a koronájuktól teljesen megfosztott, derékban kettétört s jelek azért kiszáradt, vagy friss hajtásokban új életre kelő eperfák tanúsága szerint már az előző években is nagymértékű volt, — tudomásom szerint eddigelé a hatóságok részéről semmi olyan nem történt, a mi a szomszédos falvak lakosságának tudomására hozta volna, hogy az eperfák rongálása a közrend elleni kihágásnak minősítették és büntetették. Ilyen óvó intézkedés nem történt s a fák többé-kevésbé áldozatul estek egyesek durva könnyörtelenségének, folyton súlyosztva az ezt szemlélők erkölcsi érzékét!

Ki felel ezért? A gyermekek kiskoruk, tehát azok nem! — de még a szülők, illetőleg a siheredek és más idősebb rongálói a fáknek sem, mert hiszen nem voltak tudatában annak, hogy gyermekeik, illetőleg ők maguk tulajdonképpen kihágást követtek el. A felelősség így ezekről teljesen elhárul s azt hiszem, nem erőltetett és természetellenes a hasonlat s a következtetés, hogy a mint felelős az anya, apa kiskoru gyermekének tetteért, a ki az ő gondatlansága miatt bünt követett el, éppen úgy hárihatja és hárija is a közvélemény egészen jogosan a felelősségnek a terhét a felhozott esetben az illetékes hatóságra, mely az évekkéi ez előtt felmerült kihágás után a fák további rongálásának útját vágni elmulasztotta!

Annak idején ezt kevés fáradsággal lehetett volna megtenni, de még ma sem késő, amár ma már a multat is kell korrigálni, mit a letörtelt fák össze, vagy tavasszal leendő megtisztogatásával s a sértett részek eltávolításával, másrészt pedig a nép erkölcsi érzékének szigorú rendszabályok kihirdetése és következetes alkalmazása által történendő fejlesztésével lehet eszközölni.

Ezt tegye meg az illetékes hatóság, vegye védelmébe a fákát, mert azt elvárja tőle az adófizető állampolgárok romlatlan közvéleménye! B. A

Alispáni jelentés.

Minaji Bornemisza László, vármegyénk alispánja, közigazgatásunk legközelebb lefolyt negyedév alatti állapotáról a következő jelentésben számolt be Gömör-Kishont t. e. vármegyei folyó hó 17. és 18-án tartott rendes nyári közgyűlésén:

„Mindenek előtt jelentésem során — kegyelettel kívánok megemlékezni, azon súlyos veszteségről, mely ezen idő alatt, az egész magyar nemzetet érte, két kiváló nagy fiának, a politikai közélet két vezér egyéniségének, borosjenői Tiszta Kálmánnak közel tizenöt évi hosszú időig Magyarország volt miniszterelnökének márczius hó 23-án és horai Horánszky Nándor m. kir. kereskedelemügyi miniszternek április 19-én történt gyászos elhalálása által. Hazánk politikai közéletében évek hosszú során kifejtett munkásságuk és törekvésük méltatása tul haladná jelentésem szük keretét és az most a történetíró pártatlan munkásságának képezi feladatát, mert szorosan össze van kapcsolva azon kor történetével, melyre munkásságuk egész hatalma és ereje kibatott. Mindvégig mintaképei voltak a magyar puritán tiszta férfui jellemnek, a tántoríthatlan hazaszeretethez s az igaz magyar családfőnek. Elénk emlékezetünkben van parlamenti és közszolgálati egész tevékeny munkásságuk és épen ezért, a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés közérületének vélek kifejezést adni azon tiszteletteljes előterjesztéssel: hogy elévülhetlen hazafiúi érdemeik elismerése mellett, gyászos elhalálásuk felett őszinte sajnálkozásunknak és igaz részvétünknek jegyzőkönyvünkben is kifejezést adjunk s ezen elhatározásunkat a boldogultak mélyen sujtott családjának részvétirátunkban tudomására juttassuk.

Megkívánok emlékezni továbbá hallhatatlan koszorú költőnk Tompa Mihály emlékének megörökítésére vármegyénk közönsége által, szülővárosában Rimaszombataban székházunk előtti téren felállított érc-szobor folyó évi június hó 4-én megtartott leleplezési ünnepélyéről.

kik a lovakhoz komolyan is értnek, a futtatás igaz élvezetet okoz, úgy Monte-Carló látogatói között is nagy az a hányad, mely mint a természet kedvelője, csodálójája, mint turista játszik mellesleg, mintegy előkelő szokásból, illedelemből, de nem nyereségvágyból! Hozzá kell még itt számítani azokat, — pedig vannak elegenden — kik egészségi okokból Monte-Carlóban, mint a tranzia Riviera egyik legegészségesebb és legvédettebb helyén üdülnek.

Szesélyesség és kiszámíthatatlanság dolgában pedig egy versenylő. úgy hiszem, nem nagyon marad mögötte magának a szerencsének.

Különb is nem mindenki jut ám tönkre, a ki Monte-Carlóban játszik.

Valamint ismerek egyéneket, kik a tavaszi futtatásokon nyerik össze nyaralásuk költségeit, úgy Monte-Carlóban számosan telelnek ingyen, mert egy-egy délután kinyerik az egész heti költségeket.

De az igazi játékos ezeket lenézi, „elődsiek“-nek nevezi, kik nem kockázatlanok ezeket s be tudják érni napi szerény 50—60 frank nyereséggel, mert — igaz! — hol marad ekkor a játék igazi varázsa, a szenvedély fojtogató izgalma?

Az, ki Monte-Carlóban hidegen, önuralommal és alacsony tétekekkel játszik, nem szenvedhet számbavehető veszteséget, sőt számadását bizonyára nyereséggel fogja lezárni. De hát — ismételve elismerem én is — ez nem az igazi játék, ez garaszkodás!

Más tárgyra térve át, önként merül fel az a kérdés, hogy nem fordult-e elő Monte-Carlóban a banknál sikasztás? Hiszen ki tudná kontrollrozni, hogy egy-egy délután egy-egy asztalnál (pedig van 12) mennyi kifizetés és mennyi nyereség történt? A játézmák gyors egymásutánjában nem érne rá senki, hogy ezekről könyvet vezessen.

Meséltek nekem egy croupierről, ki furfangos módon károsította meg a bankot.

A croupier-k előtt ugyan — mert ismétlem, hogy egy-egy játszma között alig telik el egy percz s így a nyereség ily rövid idő alatt s főleg nagyobb nyereség után jóformán alig is rendezhető — garmadában szokott heverni az arany és ezüst. Ez a croupier rendszerint

Az ünnepély meghívott kedves vendégeinknek és vármegyénk nagy számban megjelent — több ezerre tehető közönségének részvétele mellett, a közérület valóban lélekemelő és bensőség teljes meghatottságának megnyilatkozásával s a legnagyobb rendben folyt le. Igazán magasos ünnep volt ez a kegyeletos megemlékezésnek, méltó halhatatlan koszorú költőnk elévülhetetlen érdemeihez s a szeretet és tisztelet igaz érzetéhez, melylyel vármegyénk egész közönsége emléket őriz; de méltó vármegyénk közönségének azon megnyilatkozott hazafias kegyeletéhez is, melylyel ezen szobormű felállítását elhatározta. A szobor a leleplezési ünnepély alkalmával vármegyénk nevében Rimaszombat r. t. város tulajdonába átadatott és gondviselésére bízott. Külömben a kiküldött bizottság részletes jelentése ezen közgyűlésünknek fogja egyik kiváló tárgyát képezni.

Mult rendes tavaszi közgyűlésünk idejétől oly esemény, mely a vármegyei közigazgatást rendes menetében nagyobb mérvben megzavarta vagy épen akadályozta volna, elő nem fordult. A vármegyei tisztikar hivatalbéli kötelességüknek általában megfelelt s a vármegyei közigazgatás hatáskörébe utalt ügyek törvény szerinti elintézésben részesítettek.

A vármegyei tisztikarban ez idő alatt személyi változás nem fordult elő.

Igen megnehezítette azonban a közigazgatási irodában az ügyek pontos elintézését Draskovich Gábor kiadóhónapok óta tartó hosszas súlyos betegsége. — A kiadói teendők teljesítésével Paál Lajos díjnyokot bízam meg s helyette az irodában a munkatér pótlásáról egy ideiglenes díjnyok alkalmazása által gondoskodtam. Erre vonatkozó intézkedésem, ezen közgyűlésünk tárgyai között bemutatva, tiszteletteljesen kérem annak, mint a helyzet folytán előállott szükség által teljesen indokoltnak jóváhagyását.

A folyó évben a fősorozás a megállapított tervezet szerint márczius hó 3-án a rimaszombati r. t. városi sorozó járásban megkezdett, egyfolytában április 12-én a garamvölgyi sorozó járásban befejeztetett. A sorozás minden sorozó járásban fennakadás nélkül és teljes rendben folyt le s e tekintetben elismeréssel kívánom kiemelni, a sorozó járásk főtisztviselőinek és katonai előadóinak, úgy az előmunkálatok teljesítése, mint a sorozás folyamala alatt az előállítás és a rend fentartása érdekében kifejtett hivatalbéli buzgalmat.

Az eredmény általában kedvezőnek mondható, mennyiben átlagban a mult évinél 9 6%-al több, vagyis átlagban a vármegye területén lévő 11 sorozó járásban, a tényleg állított állításköteleseknek 39 6%-ka lett besorozva.

A hat szolgabírói sorozó járásában, az állítási lajstromok szerint állítandó volt 3186 állításköteles, (a mult évinél 44 fővel több), állítatott 2648 egyén (a mult évinél 81 fővel kevesebb). Ezekből besoroztatott az ujonczjutaléka ajánlás és beosztás fentartásával 818, a honvédséghez 1, összesen 819 (a mult évinél 201 fővel több), a póttartalékba 244 (a mult évinél 51-el több) vagyis összesen 1063 egyén (a mult évinél 252 egyénnel több), a tényleg állított állításköteleseknek 40%-a, a mult évinél 10 3%-al több.

Ezen hat sorozó járásból távol maradt a sorozástól 538 egyén, a mult évinél 125 fővel több, az állításköteleseknek 13 7%-a, teljesen ismeretlen volt 130 egyén, mult évinél 9 fővel több, vagyis az állításköteleseknek 4%-a, a mult évinél 0 2%-al több.

Az öt rendezett tanács városi sorozó járásban, az állítási lajstromok szerint állítandó volt 432 állításköteles (mult évinél 7 fővel kevesebb), tényleg állítatott 300 egyén, mult évinél 92 fővel több.

Ezekből besoroztatott, az ujonczjutalék javára ajánlás és beosztásfentartással 79 egyén, a mult évinél 25 fővel több; a póttartalékba 26 egyén, a mult évinél 7 fővel több, vagyis összesen 105 egyén, a mult évinél 32 fővel több, a tényleg állítottak 35%-a, épen mint mult évben. Távol maradt a sorozástól 132 egyén, a mult évinél 1-el több, az állításkötelesek 30 5%-a, a mult évinél 0 5%-al több. Teljesen ismeretlen volt 24 egyén, a mult évinél 17-el több, az állításkötelesek 5 5%-a,

olyankor, mikor a golyó erejét veszve már-már a korong számai közé esett, tehát mikor a játék a legizgalmasabb pontra jutott, két kezével az asztalra (azaz a pénzre) támaszkodva kissé felemelkedett helyéről, mintha éppen figyelmesen körül akarna tekinteni. Mire helyére visszült, tenyerének izmai között már fogva tartott egy, esetleg több 20 frankos Napoleont, vagy legrosszabb esetben öt frankos ezüstöt.

Eddig megtörtént volna tehát a dolog könnyebbik része. De hogyan és hova rejtse el észrevétlenül? A zsebeiben kotorászni semmi esetre se lehetett volna észszerű. (Itt mellesleg közbevetem, hogy a croupier-k mind fekete frakkban vannak.) Nos ő nyugodtan — tenyerében természetesen az elsikkasztott pénzdarábba — végigsimította kopasz fejét, le egészen hátul a tarkójáig s itt egyszerűen engedte, hogy az arany vagy ezüst leessék a gallérbába.

S mondják, hogy tetemes summa pénzt sikerült volna ily módon — a szó legszorosabb értelmében — „elemelni.“

Vége azonban erre is valahogy rájöttek s állítólag ezért és azóta volna, hogy minden két croupier mögött felpolozott széken ott ül egy harmadik, kinek nincs egyéb dolga, mint hogy két pajtasának a körmére vigyázzon.

Hogy azután ezen a kontrolon kívül alkalmaznak-e még másaita övintézkedést is — mint pl. a gépgyárakban vagy aranybányákban, t. i. a távozás előtt a megmotosztást — azt nem tudom.

Furcsa érzés az, a mely az embert meglepi, mikor felhaladva a főbejárat lépcsőjén, a balkéz felé levő irodában a belépésre jelentkezik (Jóllehet elismerem, hogy ez legtöbbször csak az illető idegrendszerétől függ.)

Mert hiába, bizony kissé izgatott érzés az a tudat, hogy ezen a lépcsőn egy óra mulva, ha kedvez a szerencse — lehet — mint milliomos fogok lesétálni a kaszinóból, vagy pedig, ha üldöz, — esetleg — azon kell majd töprengemem, hogy egyáltalán vacsorázzam-e? S az ilyenfajta gondolatok Monte-Carlóban nem is oly ritkák! A játékszenvedély, meg még hozzá a szerencse, kiszámíthatatlanul tudják az embert megbosszautani.

(Vége köv.)

No már most, kérem, hol lehet itt valami számítás vagy hunczutság, mely az ebből a két szabályszerűleg mindig ellentétes mozgásból származó esélyeket irányíthatná? A futó golyó vagy forgó korong mozgásában egy másodpercz töredéke, a croupier elindító kézmozdulatának egy gondolattal erősebb vagy gyengébb volta egész más eredményeket okoz. A golyó egyszerűen más számmal esik le s itt az is figyelembe veendő, hogy a számok a korongon nem a számsorrendben, de összevissza vannak elhelyezve.

Nem! A család, legalább is a roulettenél, a lehetőség (vagy ha jobban tetszik, a lehetetlenség) ki van zárva.

No meg aztán különben is ez a Monte-Carló nem oly szörnyűséges büntések, mint a hogy általában festeni szeretik. Nem mondom azt, hogy a játékbank a polgári erények iskolája, oh dehog, épp ezért a kiskorúknak nem is adnak belépési engedélyt, sőt azt is el kell ismernem, hogy az erkölcsiség tekintetében lehet ellene tenni számos kifogást, ellenben azt is mondhatom, hogy ez a hazárdjáték nem rosszabb semmivel sem, mint pl. egy mai lóverseny.

Tudom előre, hogy számosan lesznek, kik engem ezért a hasonlatért megrónak, pedig hát ne akarjuk szépitei a dolgot. Mert nézzük csak, melyik az, a hol több ember jut tönkre? Melyik az, mely az eredetileg becsületes emberek nagyobb százalékát tántorítja el és sodorja előbb a könnyelműségbe, majd a bűnbe s ez által több családi vagy társadalmi dráma alapvetője? Ha az ember például a sikkasztások krónikáját figyelemmel kíséri, bizony nem tud egyhamar elfogulatlan határozatot mondani. En úgy hiszem, hogy először mennek a lóversenyre, azután sikkasztanak s végül elutaznak Monte-Carlóba. Annyi tény, hogy a lóverseny bárkinek sokkal könnyebben hozzáférhető, mert van jóformán minden nagyobb városban, Monte-Carló ellenben csak egy van az egész világon.

Azután meg a játékra Monte-Carlóban kém csábítják az embert, ép úgy, mint a lóversenyen.

S végül, kérem, ne feledjük, hogy míg a lóversenyen a publikum legnagyobb része kizárólag a játék miatt megy s csak csekély százalék az, a melynek mint

Az egész vármegye területén tehát állítandó volt 3618 állításköteles, távol maradt 670, tényleg állított 2948 fő, ebből besoroztatott összesen 1168 fő, vagyis a tényleg állított állításköteleseknek 39,6%-a, a múlt évinél 9,6%-al több.

A besorozottak ezen túlmagas százaléka, abban találja valódi indokát, hogy az idej első korosztálybeli állításkötelesek általában erősebb testi fejlődöttség mellett, a sorozó bizottság katonai tagjai által, a hadi szolgálatra alkalmazható egyének, a lehetőségig besorozva lettek.

A vármegyei kezelés alatt álló utvonalakra, a fenntartáshoz szükséges és előirányzatilag megállapított fedanyag szállítása vállalatilag biztosítva lévén, már az a téli és tavaszi idő felhasználása mellett vállalkozók által legnagyobb részben kiszállított. Hasonlóan folyamatban vannak az előirányzatilag megállapított műtárgyak építési munkalatai is.

Vármegyei utipénztárunk tartalék alapjának száz-ezer koronára leendő felemelése céljából felvett 70000 korona, valamint a esetneközlgyi és tisztolcz-zólyombrézoi h. é. vasutak törzsrészvényeinek vásárlására fordított s a rimaszombati takarékpénztárból felvett ideiglenes kölcsön konvertálására felvett 70000 korona törlesztéses kölcsön a pesti magyar kereskedelmi bank által leszámoltatván — a felmaradt 77083 korona 14 fillér összeg, a rimaszombati takarékpénztárban ideiglenesen gyümölcsözőleg elhelyeztetvén, — a betétkönyv megőrzés és a rendelkezési célra leendő felhasználásra a vármegyei utipénztárban letétben helyeztetett.

Az uti tartalékalapnak ezen felemelése által, vármegyei utipénztárunk fizetőképessége — az utadó esedékes részleteinek rendszeres beszolgáltatása mellett — állandóan biztosítva lévén, közutaink rendszeres fenntartáshoz és kezeléséhez megadatott az eddig sokszor nagy nehézséggel nélkülözött anyagi eszköz arra nézve, hogy a szükséges fedanyag a téli idő felhasználása mellett észszerűen és jutányosabban beszerezhető, idejében előállítható és felhasználható legyen. Vármegyénk közönségének ezen gondoskodása már a legközelebbi jövőben tapasztalható és nyilvánvaló előnnyel fog közrehatni uti ügyeink észszerű és szakosított vezetésére, — közlekedési viszonyaink javulására.

A folyó évre elkészített vármegyei utiköltségvetés folyó évi április hó 18-án 5716. sz. a. kelt rendelettel felülvizsgálva visszaküldetett ugyan, azonban több tétele oly mérvben lett megváltoztatva, hogy ennek folytán végrehajtása sok nehézségbe ütközött, sőt az elszámolásnál nevezetes különbözetre vezetett volna — ennél fogva a költségeloirányzat egyes megváltoztatott tételeinek visszaállítás és módosítása érdekében, felvilágosító és indokolt felterjesztés tételének szükségé állván elő — erre vonatkozólag a kir. államépítészeti hivatal főnökével és a vármegyei főszámvevővel egyetértőleg tett tiszteletteljes jelentésemet, a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés becses figyelmébe ajánlom.

A vármegyei utadónak 10 %-ra történt felemelése folytán — s a hiteles adókimutatások alapján a folyó évre utadó fejében kivettett . . . 205.338 kor. 67 f. mult évről maradt hátralékban . . . 39.171 kor. 63 f. befizetendő volt összesen . . . 244.510 kor. 30 f. f. évi július 1-ig töröltetett . . . 7.240 kor. 38 f. befizetendő maradt . . . 237.269 kor. 92 f. erre július 1-ig befizetett . . . 95.876 kor. 53 f. még befizetendő . . . 141.393 kor. 39 f. túlfizetés . . . 26 kor. 31 f. valósággal még befizetendő . . . 141.419 kor. 70 f.

A még befizetendő fent kimutatott összegből, a vármegyei számvevőség hiteles kimutatása szerint — az egyes járások között

a) a rozsnói járásra . . .	27942 kor. 06 f.
b) a nagyrőcei járásra . . .	10861 kor. 03 f.
c) a rimaszombati járásra . . .	22220 kor. 72 f.
d) a rimaszécsi járásra . . .	24298 kor. 63 f.
e) a tornallyai járásra . . .	24933 kor. 88 f.
f) a garamvölgyi járásra . . .	10126 kor. 71 f.
g) a közvetlenül fizetők s r. t. városokra . . .	21036 kor. 67 f.
vagyis összesen . . .	141419 kor. 70 f.

Az utadó beszolgáltatása folyamatban van, közgyűlési határozat alapján az utipénztár kiadásainak fedezetére kiutaltványozott összes előleg megtérítve lett. Az esedékes utadó részletek, valamint a még fennálló hátralékok behajtására nézve a szükséges intézkedés a vármegyei közgazgatási bizottság által megtétt.

Vármegyei új székházunk építésének felülvizsgálata alkalmával felvett s annak eredményét előtűntető jegyzőkönyvet ismételt szorgalmazás dacára sem sikerült mindez ideig teljes egészében megkapnom s így nem állott módomban, arra valamint az építési vállalat részéről beadott észrevételekre nézve — törvényhatóságunk nevében szükséges észrevételeket megtétnem — s a mennyiben még véglegesen, a vállalkozók járandóságai megállapítva nem lettek, az összes építkezési költségek mennyisége sem volt megállapítható — ezen körülmény szolgált akadályul, az építésről összeállítandó rendszeres számadás elkészítésének és bemutatásának is. Azonban a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium intézkedése folytán, most már biztosan várható, hogy a jegyzőkönyv még e hó folytán törvényhatóságunknak meg fog küldetni s így az egész székházi építkezéssel tartandó éves számadásnak és végjelentésnek legközelebb tartandó őszi közgyűlésünkre leendő beterjesztése már módomban fog állani, ez ideig a pótmunkálatok is végrehajthatván s az egész építkezés befejezést nyervén — a zárkó elhelyezése is, ezen közgyűlésünk alkalmával lesz legészterűbben teljesíthető.

A tornallyai vármegyei tulajdont képező ház és belsőség eladása céljából, közgyűlési határozattal nyert megbízatás folytán a nyilvános árverést folyó hó 2-án, előre szabályszerűen közre hirdetett határidőben megtartottam s azt tizenkétezerharminöt korona vételár mellett legtöbbet ígérő özv. Tornallyay Dezsőné ottani földbirtokosnő javára leütett.

Eljárásomról felvett jegyzőkönyv mai közgyűlésünknek fogja tárgyat képezni.

A vármegye területén szükséges körjegyzői hivatalos helyiségek és lakások felépítésére, a községek által felveendő törlesztéses kölcsönökre nézve — mult tavaszi közgyűlésünkben hozott határozat, a m. kir. belügyminiszterium által jóváhagyásban részesítettvén, — most már őszi akadályá annak, hogy a pesti magyar kereskedelmi

banktól felveendő ezen kölcsönök, az egyes körjegyzőségbe beosztott községek által, a már megállapított feltételek mellett felvehetőek legyenek. Erre nézve a szükséges további intézkedéseket, késedelem nélkül megteend.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által — törvényhatóságunk és Rimaszombat r. t. város áldozatkész hozzájárulásával létesített „agyagipar tanműhely“ teljesen berendeztetett s mult hó végével megkezdte már működését. Azonban a bekövetkezett nyári aratási munkálatok miatt, mind ez ideig nem sikerült a belépésre tanulókat megnyerni. A járásbeli főszolgabírókat gondos körültekintésre s az agyagiparral házi iparszerűleg foglalkozó községek lakosainak, saját érdekükben a belépésre és gyakorlati kiképzés végett jelentkezésre leendő buzdítására felhívtam.

Egyébként ezen örvendetes eseményt, midőn tisztelettel bejelenteni szerencsém van, legközelebbi közgyűlésünkben bátor leszek a további intézkedésekre nézve előterjesztésemet megtenni.

A baba-ügy rendezése céljából a m. kir. belügyminiszterium által mult évben kiküldött Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár és Dr. Hajós Béla közegészségügyi felügyelő, itt időzése alkalmával vármegyei közkórházunkat behatóan megvizsgálván — jövő fejlődése érdekében, elkerülhetlenül szükségesnek nyilatkoztatták ki — belterületének megnagyobbítását s e célból a szomszédos telkeknek megvásárlását. A vármegyei székházi beltelek és a kórház beltelek között lévő Jakovecz-féle beltelek már a kórház céljaira megvásároltatott — s a megkötött szerződés mult közgyűlésünkben jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztetvén, onnan ez ideig vissza nem érkezett. Azonban még ezen telek megvétele sem találtatván elegendőnek s a szomszédos Kohn-féle telek eladóvá tétetvén — ezen teleknek, a kórház szülészeti osztályának és az alsófoku baba-iskolának elhelyezésére leendő megszerzése érdekében a kórház igazgató főorvosával egyetértőleg a tárgyalást megindítottam.

Eljárásunk eredményét feltűntető ajánlatát a tulajdonosnak van szerencsém már ez alkalommal bemutatni — bátor vagyok ennél fogva ezen közegészségi ügyünkre nézve igen fontos s közkórházunk jövő fejlődésére pedig feltétlenül szükséges, — előnyösen kiható s azt messze időre biztosítható előterjesztésünket a tekintetes közgyűlés becses figyelmébe és kegyes jóindulatába a legmelegebben ajánlani.

Folyó év május hó 22-én a esetneközlgyi és június hó 18-án a murányvölgyi helyi érdekű vasut részvénytársaság közgyűlésén törvényhatóságunk képviseletében jelen voltam, örömmel jelenthetem, hogy a esetneközlgyi h. é. vasut üzlet eredménye és forgalma, mult évben kedvezően emelkedett s az elsőbbségi részvények 1901-ik évi szelvényei 9 korona 50 fillérrel — a mult évinél egy koronával magasabb összeggel váltatnak be. — Az áruforgalom alakulásában tapasztalható ezen kedvező jelenséget főleg azon örvendetes körülmény idézte elő, hogy a mult évben ezen vidéken a fa, érc és szénforgalom emelkedett. A murányvölgyi h. é. vasutnál azonban a mult évi üzlet eredmény, az előző évinél kedvezőtlenebb volt. A visszaesés egyedül az áruforgalom hanyatlásának tulajdonítható, mert a személyforgalom ezen vonalon is emelkedett. Ennek következtében, az elsőbbségi részvények szelvényei csak 7 korona 75 fillérrel, a mult évinél 1 korona és 25 fillérrel kevesebb összeggel váltattak be.

A személy és vagyonbiztonság ez idő alatt a szokottnál nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

A folyó évi május 31-én és június 1-én Miskolczon tartott felvidéki kivándorlasi kongresszus alkalmából vármegyénk területét illetőleg, a kivándorlásra vonatkozó adatokat hatósági uton beszereztettem s erre nézve a beérkezett hivatalos jelentések alapján bátor vagyok a következő közérdekű adatokat előterjeszteni:

Az utolsó 10 év alatt kivándorolt Amerikába vármegyénk területéről 6818 egyén — 1901. évig, visszaérkezett 544 egyén s így kint tartózkodik 6270. s a f. évben kivándorolt 2055 egyénnel összesen 8325 egyén.

Az 1900-ik évben kivándorolt 1409 egyén — 1901-ik évben 2019 egyén, a folyó évben pedig beadott hivatalomhoz önálló kérvény 2055 egyén részére, ebből 2045 Amerikába leendő kivándorlásra.

A kivándorlottak által posta útján beküldetett a posta-igazgatóság kimutatása szerint: 1900 dik évben 855003 kor. 95 fill., — 1901-ik évben 2122533 kor. 10 fill. vagyis összesen: 2977567 kor. 05 fill. s így átlag egy egyénre esik 340 korona.

A kongresszuson megjelentem. Azonban szerény nézetem szerint, azon első és fő teendő, hogy a felvidék egyes vármegyeiben, a kivándorlásnak mérve a helyi viszonyok és körülmények figyelembe vételével, — a lakosság kivándorlásának ezekre vissza vezethető oka s a mind inkább terjedő kivándorlás megakadályozása esetleg korlátozása érdekében foganathaveendő sürgős intézkedések tárgyalása és megállapítása — az eljárási tervzetben fel nem vétetvén — megbeszélés tárgyát sem képezte. Hanem igen is behatóan és szakosítottan tárgyalattak az egyes szakosztályokban, a kivándorlás ügyével mindenestre kapcsolatos nagy jelentőségű közgazdasági és társadalmi kérdések, valamint a községek rendezésének fontos és sürgős elintézését igénylő kérdése is — de a most már nagy mérveket öltött kivándorlásnak közvetlen oka, mely vármegyénkent egymástól egészen eltérő és különböző lehet, — mezőgazdaságunkat s a gyáripárt is fenyegető ezen nagy jelentőségű országos bajnak korlátozása s a kivándorlottak személyes viszonyainak megóvása érdekében — a törvény keretén belül, sőt szükség esetén törvényhozási intézkedés útján is elrendelendő intézkedéseknek igen nagy jelentőségű kérdése tárgyalás alá sem vétetett. Epen ez okból, határozott meggyőződésem: hogy az egész nagy kongresszusnak alig lesz a közel jövőben a kivándorlás ügyére közvetlenül tapasztalható üdvös befolyása.

Könyvirodalmány gyűjtésre a vármegye területére engedélyt kiadtam 9 esetben.

Házalási kereskedés gyakorlatára szolgáló könyv kiadottat 41 egyénnek.

A hasznos háziállatok egészségi állapota — eltekintve az egyes betegedési esetektől és a még több községben uralgó sertésvesztől — egyébként kedvezőnek mondható.

Sertésvész fellépett ez év folyama alatt 38 községben, megszűnt 15 községben, jelenleg zárlat alatt van 23 község.

Rühkór miatt 5, sertés orbáncz miatt 2 község van zár alatt.

A vármegyei kezelés alatt álló pénztárak és alapok kezelésének rendszerint vizsgálata elnökletem mellett bizottságilag havonként pontosan teljesítettvén, — kezelés minden pénztárban teljes rendben, a készpénz felszámoltatván, hiány és felesleg nélkül, — a pénztári letéteket képező takarékpénztári betétkönyvek, értékpapírosok, magán kötvények és egyéb értékek hiány nélküli állapotban és az igazoló okmányok teljes rendben találtattak.

Végezve tiszteletteljes jelentésemet, az elintézés tárgyát képező fontosabb vármegyei közügyek tárgyalásánál, előadandó részletes előterjesztéseimet a Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés mindenkor tapasztalt méltányoló figyelmébe és jóindulatába ajánlván — kiváló tisztelettel maradtam.

Hirek és vegyések.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetés megújítását, mint a hátralékos előfizetést kiegyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Egyházmegyei közgyűlés. A kishonti ág. hitv. evang. egyházmegye folyó évi július 28-án tartja Rimaszombatan d. e. 9 órákor rendes évi közgyűlését, mit 8 1/2 órákor Kemény Lajos oszgyáni lelkész, egyházmegyei főjegyző könyörgésével gyámintézeti isentisztelet előzi meg.

Vallástanári választás. A budapesti jobb-parti (budai) ág. hitv. evang. egyház középiskoláihoz Noszko István nyiregyházi hitoktató segédlelkész, vármegyénk szülöttét választotta meg vallástanáru.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Teleky László nagyrőcei polgári iskolai rendes tanítót a hódmező-vásárhelyi állami polgári leányiskolához helyezte át s egyszersmind az igazgatói teendővel is megbizta. Gratulálunk!

A garami iskolák államosítása egy lépéssel ismét előbbre haladt, a mennyiben — mint értesülünk — Ivánkovics János rozsnói püspök ur örméltósága a vármegyei közgy. bizottsághoz intézett átiratában kijelentette, hogy — tekintve a hazafias nagy nemzeti célokat — az egyházi érdekek szigorú megóvása mellett, az előzetes tárgyalásokba belemegy s ezekben való képviseletével a maga részéről Golda János polonkai esperes-plebánost bizza meg. Ugy halljuk, hogy a Coburg hercegi uradalom főtisztviselői, valamint a közoktatásügyi miniszterium illetékes vezérérőfiái szintén melegen érdeklődnek a garami derék, hazafias érzésű nép közoktatásügyének fejlesztése iránt s mint tavaly, ugy az idén is el fog ide látogatni Halász Ferencz miniszteri osztálytanácsos, hogy a helyszínen tartandó tárgyalásokban részt vegyen. Így tehát remélhető, hogy a nem éppen könnyű kérdés megoldása a nagyszámú akadályok elhárításával, rövid idő alatt közmegelegedésre befejezre jut.

Tanulmányuti kiküldetés. Perjessy László volt nagyrőcei, jelenleg szegedi kereskedelmi akadémiái igazgatót, városunk szülöttét a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bécs, Berlin és Párisba küldötte ki, hogy ott sorba tanulmányozza a kereskedelmi intézetek viszonyait. A jeles tanfőrtű a mult héten utazott el és körülbelül egy hónapig marad távol. Öszinte szívből gratulálunk a jól megérdemelt kitüntetéshez. Kívánjuk, hogy a szerzendő tapasztalatok által Perjessy László vigye minél előbbre közoktatásügyünk fejlődését és válják új dicsőségére szülővárosának.

Igazgatósági gyűlés. A rimaszombati kerületi betegsegélyező pénztár igazgatósága vasárnap, július hó 27-én d. e. 10 órákor, saját helyiségében igazgatósági gyűlést tart, a melynek legérdekesebb tárgyai lesznek az igazgató negyedévi jelentése, valamint az ujalatvölgyi üvegyár alkalmazottainak — a telep részére — külön orvos rendszeresítése iránt beadott kérvényének tárgyalása.

Elhalasztott nyári táncmulatság. Az ipartestület nyári táncmulatsága, a melyre annak idején felhívtuk olvasóközönségünk figyelmét, — t. hó 20-án vasárnap, a kedvezőtlen idő miatt nem volt megtartható és a következő vasárnapra f. hó 27-ére lett elhalasztva.

Tanító gyűlés. A gömörmegyei ev. ref. tanítók augusztus hó 6-ik napján tartják rendes évi közgyűlést Csizben.

Anna-bál. A csizi jód-bróm fürdőben, amint már egyszer jeleztük, július 26-án tartják az Anna-bált. Most még egyszer felhívjuk mélyen tisztelt olvasóközönségünk figyelmét a kitűnőnek ígérkező mulatságra.

Utazó tolvajok. A nyaralás-fürdőzés idején a vasuton utazgató zsebtolvajok is rendszeresen megkezdik működésüket. Így, mint a fővárosi lapok tegnapi számában olvassuk, egyik ide való polgártársunkat is megtréfálta egy ilyen utazó iparlovag. Ugyanis Rakottay Lajos Budapestre utaztában Gödöllőn észrevette, hogy 360 koronát érő arany óráját és lánczát elemelték.

A várgedei vasas gyógyfürdő nagy látogatottságnak örvend. Az összes vendégszobák el vannak foglalva, ugy, hogy több fürdő vendég már csak a fürdőtelephez közel fekvő faluban kapott lakást. Külömben alkalmunk volt meggyőződni a fürdő jelenlegi viszonyairól és ugy az étkézetést mint a rendet, tisztaságot illetőleg csak jót mondhatunk. Örömmel konstatáljuk ezt az örvendetes tényt, a mely — különösen a mult évek abszurd állapotait véve tekintetbe — nagy előhaladást jelent. Az Anna-bált augusztus hó 3-án tartják és reméljük, hogy városunk kedvelt kiránduló helyét ez alkalomból mennél többen fel fogják keresni.

Éjjeli csendháborítás. F. hó 21-én, hétfőn éjjel 1 óra körül óriási láрма és verekedés zaja zavarta meg a Főtér nyugalmát. A láрма és verekedés a „Kék csillag“ vendéglő előtt keletkezett és hibetőlég valami szelid korecmai jelenetnek képezte utójátékát. Körülbelül egy félóraig tartott a láрма és egy szál rendőr sem jelentkezett, pedig a városháza a történet színhelyétől csak 150 lépésnyire van. Később, mikor a kedélyek lecsillapultak és a lármás honfiak, a részegség jeleit magán viselő bukducsolás és botorkázással igyekeztek hazafelé, a szelid holdfényben megjelentek a rendőrök. Persze, mert ekkor volt min nevetni. (B—t.)

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó barátaink és ösmerőseinknek, kik boldogult anyósom; Öz v. Misura Jenőné halála alkalmából részvétőknek kifejezést adni és az elhunyt temetésén megjelenni szívesek voltak, a gyászoló család nevében is ez uton fejezem ki őszinte köszönetemet. — Rimaszombat, 1902. július 20-án. — Geduly Géza gyógyszerész.

A gömörmezei múzeum e hó 20-án a közönség számára megnyit. Ez alkalommal 155 felnőtt egyén látogatta. A jövő vasárnap (július 27 én) d. e. 10—12-ig szintén nyitva lesz.

Elhalasztott építkezés. Említettük annak idején, hogy a helybeli állami leányiskola törvényszerű elhelyezése, szerződés szerint a város már e folyó év szeptember haváig tartozott volna a szükséges építkezésekről vagy atalkításokról gondoskodni. Minthogy azonban az új gimnázium kérdése is felszínre került, a város deputációt küldött a kultuszminiszterhez, kérvén tőle a leányiskolai építkezés elhalasztását mindaddig, míg a sokféle kombináció közül a nezetek valamelyikre nézve végleg megállapodásra juthatnak. Wlassics minisztertől most érkezett a leirat, melyben előzékenyen megengedi, hogy a végleges elhelyezés kérdésének megoldása 1905. év oszeji elhalasztassék. — A leányiskola tehát továbbra is a régi tüzér kaszárnya épületében marad, úgy, ahogy most van. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy az elemi fiúiskolának a parhuzamos osztályok felállítását folytán szükségessé vált két új tanterem építése, *Jacskó* Pál városi mérnök gondos ellenőrzése mellett szepten halad s így remélhető, hogy a tanterem már az új iskolai év kezdetével átadhatók lesznek rendeltetésük céljaira.

Lópatkolási tanfolyam. A m. kir. földművelésügyi miniszter Rimaszombatban f. évi október hó 5-iktől 1903. évi április hó 6-ikáig terjedő időben időleges lópatkolási tanfolyamot rendeztet, melynek szervezésével *Δoczourek* Ferencz, kassai állategészségügyi felügyelőt bízta meg.

A gazdaközönség figyelmébe. A magyar gazdaközönség és a biztosítási olajok figyelmébe ajánljuk a „Hazai Általános Biztosító Részvénytársaság”-ot, mely Társaság úgy díjtetelei, mint a karok gyors és pontos rendezése folytán a legnagyobb partfogást megérdemli. — Főgynöksegi iroda Rózsa-utca 10. szám.

Betöréses lopások. E napokban egy ügyes gazember valóságos sportszerűleg tizi városunkban a betöréseket. Egymásután négy betöréses lopást követett el. Reinitz regale berítő jegyerméből elemelt egy tonna sórt. Tehat úgy látszik, hogy a derék betörő kevelője a szesz italoknak. *Ádám* Henrik Kossuth-utczán levő bolt-helyiségeiből negyven forintot, szivart és több apróságot vitt el, szintugy a *Dickmann* testvérek tanácsalvi-uti boltjából is pénzt és több apróságot. Ezenkívül még egy nyitva levő maganlakásba hatolt be és onnan több ruhanevet lopott el. A rendőrség természetesen erélyesen nyomoz, de mindeztideig nem sikerült elfogni a tettest. Egy gyanus egyént le is tartóztattak, azután szabadon bocsátották. Később a nyomozás folyamán kiderült, hogy megis ez a szabadon bocsátott gyanus egyén volt a tettes. Ekkor újra el akarták fogni, de már az ipsének se hire se hamva nem volt. Hetlőn este bukkantak rá újra a rendőrök és nagy „hahaj” kiáltásokkal vettek üldözöbe, kísérve nagyszámu inas gyerekektől, a kik a kiabálásban még talán a rendőröket is felülmúlták. De az üldözés nem vezetett eredményre, mert az üldözött bevette magát egy, a város mellett levő kukoriczasa és itt semmi módon sem tudtak ráakadni. Mivel a kukoricza még nem érett, remélhetjük, hogy ha az éhség elkezdi gyotörni, előjön a kukoriczából és — új betörést követ el. (B—t.)

Állatbetegségek vármegyénkben. A „Földművelési Értesítő” július 20-án megjelent számában a következő állatbetegségeket sorolja fel vármegyénk egyes községeiben. Ugymint: Rühkőr: *Daruya*, *Padar*, *Bakos-Török*, *Felső-Pokorágy* és *Hrusson*. — Sertésorbancz: *Osgyán* és *Nadabulán*. — Sertésvész: *Mikolcsán*, *Murány*, *Poprócs*, *Balogfalva*, *Dúsa*, *F.-Hangony*, *Janosi*, *Rakottyas*, *Rimaszecs*, *Sajó-Püspöki*, *Simonyi*, *Uza-Panyit*, *Vargede*, *Fazekas-Zsaluzsány*, *Füresz*, *Lipócz*, *Tiszolcz*, *Alsó-Sajó*, *Berzete*, *Henczkő*, *Harkács*, *Oidalfala*, *Otrokocs*, *Tornallya* és *Rimaszombatban*.

Gyilkosság. Tudomásunkra jutott, miszerint *Dobócán* i. hó 21-én egy paraszt legény kettős gyilkosságot követett volna el. Ez a szörnyű hír az illetékes hatóságok részéről még nem nyert megerősítést, azért csak feuntartással közöljük.

Magán-hirdetések.

Arverési hirdetmény.

Jolsva r. t. város tulajdonát képező erdőterületen található **kova (quarcz) és dolomit** kőzet bányászási és kihasználási joga Jolsván folyó évi **augusztus hó 14-én** délelőtt 9 órakor a városházán megtartandó nyilvános árverésen 5 évre hasznosbérbe adatik.

Árverési feltételek a polgármesteri hivatalnál megteudhatók.

Jolsván, 1902. július hó 14-én.

2—2 **Basilidesz**, polgármester.

Tanuló.

Egy 13—14 éves jómagaviseletű fiú — tisztességes szülők gyermeke — a ki magyarul jól és folyékonyan olvasni és helyesen írni tud, könyvnyomdász tanulól felfogadtatik Rimaszombatban **Rábely Miklósnál**.

Tornallyán a főtérén, kereskedelmi szempontból **legelőnyösebb helyen**
üzlethelyiség kiadó,
a mely helyiség magában foglal: modern berendezésű üzlethelyiséget, raktart. tágas kettős száraz pinczét, továbbá magán lakást, a mely áll: két szoba, egy konyha, éles-tár, előszoba és egyéb szükségessé helyiségeket.
Értekezhetni: **Urszinyi Zsigmond** gyógyszerésznél Tornallyán. 1—3

Tanulónak

azonnal, vagy a jövő hó 15-től felvétetik két jó családból való fiú, a ki legkevesebb 2—3 polgárit vagy gimnáziumot végzett. **Kiszely József** fűszer- és vegyes kereskedésében **Putnokon**. 2—2

Tanulóul.

Egy jó házból való fiú, ki négy gimnáziumot végzett, tanulól főlvetetik **Missura László** fűszer- és csemege-kereskedésében **Rozsnyón**. 1—3

Kiadó lakás.

A Tompa-tér és *Andrássy*-ut sarkan lévő újonnan épült házban egy igen szép, földszenti 3 szobás lakás mellékhelyiségekkel **november hó 1-ére** bérbe vehető. — Ugyanott két bolt-helyiség azonnal kiadó. — Tudakozódásokra értesítéssel bármikor szívesen szolgál ugyanott a tulajdonos: **Andrássi László** tenykepez. 1—3

A gömörmezei nép- és iparbank

1903-ik évi januárius 1-től

az állandó betét után 4 %
felmondáshoz kötött betét után 3 1/2 %
felmondáshoz nem kötött betét után 2 1/2 %
fizet — s egyidejűleg rendes váltó-kölcsön után 7 %
és jelzalog kölcsön után 6 1/2 %-ot szed.
Rimaszombat, 1902. évi július hó 23-án.

1—2 **Az Igazgatóság.**

Anna-bál

fog tartatni **Csiz-fürdőben július hó 26-án**. Kezdeté este 9 órakor. Belépti-díj 2 korona. A tiszta jövedelem a helybeli tűzoltó-egylet javára fog fordittatni.
Kéretik a tisztelt közönség tömeges megjelenése és partfogása. 2—2

Eladó.

A rimaszombati sertésartó gazdaközönség tulajdonát levő, Rimaszombatban a Nagyind-utczában 25-ik szám alatti magános udvar, a rajta levő lakóházzal, fas-zinnel és sertés olakkal szabad kezű eladó. — Az árverés az **1902-ik évi augusztus hó 18-án** délelőtt 10 órakor a helyszínen fog megtartatni. — Kikiáltási ár 800 korona, banatpenz 80 korona.
Venni szándékozok **Ethey Frigyes** pénztárnok urald addig is értekezhetnek. 1—2

Kiadó lakások.

Rimaszombatban a **Ferenczy-utca 6. sz.** alatti a kir. törvényszék és vármegyehaza közelében egy 3 szobás utcai lakás újonnan festve, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel u. m. előcsarnok, konyha, kamara, pincze, padias és zöldségkerttel együtt azonnal, esetleg augusztus 1-től bérbe kiadó. — **Továbbá: a Szijjártó utca 12. sz.** alatti udvarban **Benyó Géza** tulajdonát képező, a teltjegyzett mellékhelyiségekkel ellátott ugyanoly nagyságu újonnan épült lakház szintén azonnal, esetleg augusztus 1-től bérbe kiadó. 5—*
Értekezhetni **Benyó Béla** házbirtokossal.

Eladó cséplőgép.

Négy löerejű „Sines” gőzcséplőgép — Clayton Schulteworth gyártmány teljesen felszerelt, jó karban, jutányos árban eladó. — További felvilágosítással a tulajdonos szolgál:
Sajó-Gömörön, 1902. július 4-én 3—3
Gallovcics Dániel.

Lóversenyek Tátra-Lomniczon

1902. július 23, 24, 26. és 27-én

A „Magyar Lovaregylet” által rendezve, kezdetük **mindig delután 3 óra 10 perczkor**.

A versenyterre a következő vonatok közlekednek az összes közbeeső állomások érintésével:

Oda:

Tátra-Lomniczról	indul 1 ó. 18 p. 2 ó. 15 p. 2 ó. 45 p.
Versenyterre	érk. 1 ó. 38 p. 2 ó. 35 p. 3 ó. 05 p.
Poprad-Felkáról	indul 1 ó. 06 p. 1 ó. 15 p. 2 ó. 20 p.
Versenyterre	érk. 1 ó. 31 p. 1 ó. 40 p. 2 ó. 50 p.
Kassáról	indul 8 óra 5 percz
Poprad-Felkára	érkezik 11 óra 25 percz

Vissza:

Versenyterről	indul 5 ó. 35 p. 5 ó. 45 p. 7 ó. 30 p.
Tátra-Lomniczra	érk. 5 ó. 55 p. 6 ó. 05 p. 7 ó. 50 p.
Versenyterről	indul 5 ó. 55 p. 6 ó. 25 p. 8 ó. 45 p.
Poprad-Felkára	érk. 6 ó. 20 p. 6 ó. 50 p. 9 ó. 15 p.
Poprad-Felkáról	indul 8 óra 15 percz
Kassára	érkezik 11 óra 15 percz

Július 25-én délután 5 órakor Tátra-Lomniczon virágkorzó és egyéb ünnepélyességek.

Helyárak a versenyterre: I-só hely 6 kor., II-ik hely 2 korona, III-ik hely 40 fillér.

A Kassáról Poprad-Felkára és vissza szóló, ünnep- és vasárnapokon érvényes kedvezményes jegyek a versenynapokon is kiadnak és pedig:

Kassa—Poprad-Felka II. oszt. 6 korona, III. oszt. 4 korona. Eperjes—Poprad-Felka II. oszt. 6 korona, III. oszt. 4 korona.

Jegyek kaphatók Tátra-Lomniczon Kuszmann Gyula bazárjában és a versenynapokon Tátra-Lomniczon a versenyterren. Restaurációk az I. és II. helyen, szintugy totalisateurók, bookmaker és katonazene. 2—2

Hirdetmény.

1558. sz. — A tornallyai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az **Országos rab-segély javító- és letartóztatási intézet-alap** végrehajtatonak **ifju Szabó Mihály István** végrehajtást szenvedő eliem 60 korona bérpöntetés iranti végrehajtási ügyében a sa jogómőri 37. sz. tjkönyvben A. I. 1. sor 148 149 150 hrsz. alatt foglalt ingatlanok B 7 alatt ifj. Szabó Mihály Istvánt (kinek neje Hegyi Maria) illető részere az árverést 606 koronában ezentel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi augusztus hó 18-ik** napján délelőtt 9 órakor Sajó-Gömör közseg házanal megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási aron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. tetz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerveint atszolgálatatni.

Tornallyai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi július hó 3-án.

Basilides, kir. ajársbíró.

HOLLOSY JOZSEF

első és legrégibb **temetkező-vállalata**
RIMASZOMBATBAN.

Érc- és fakoporsók gyári bizományi raktára.
Butorkereskedés, asztalos műhely.

Losonczi-utca 21. és Kossuth Lajos-u. 19. sz. saját házában.

Alapított 1864. Alapított 1864.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség tudomására, hogy az **1864. évtől** fennálló **temetkező-vállalatomban** ez idő szerint az **ország legelső gyarainak érc- és fakoporsó készítményeit birom raktaron bizományba.**

Halalozások alkalmával a szomorodott felek **raktáramban** a **szükséges összes kellékeket**, különféle minőségben és valasztékban — mérsekelt aron — **elkelhetik**; van raktaron mindenféle alaku és nagyságu, diszes és egyszerű **érc- és fakoporsó, szemledő, lepedő, fej-párna** és **fejdisz, harisnya** és **czipő, gyertya** a ravatal körül és az egyh. zsi személyek részere, **sirkoszorú, korszorúszalag** különféle szelesseg és színben, **mű- és diszvirag** a koporsó és halottas szoba díszítéséhez stb. stb. Tartok **halottas kocsikat** egyenruhas szolgaszemélyzettel.

Továbbá ajánlkozom halottkémi jelentés kieszközlésére, sírhely kiastasara, harangoztatás, halottas szobának és környékének leketével való bevonasara és díszítésére, gysz-jelentések készítése és zeteküldésére, az egyházi személyeknek a végtisztesség megadására való felkérésére stb.

Butorokból nagy raktartó tartók folyton, itt a leg-egyszerűbbtől a legdivatosabb tárgyak is feltalálhatók és minden jutányos aron; igen **alkalmas vásárlás meny-asszonyi berendezkedésre.**

Épületi asztalos munkák bármínő kivételben, a legjobb anyagból **műhelyemben** szintén **készül**.

Szolgálatkészségemet és raktaram nagy valasztékát a n. é. közönség joakarataba ajánlvá, vagyok

kiváló tisztelettel

HOLLOSY JÓZSEF,
temetesrendező, butor- és épületasztalos.
17—*